

Lipids

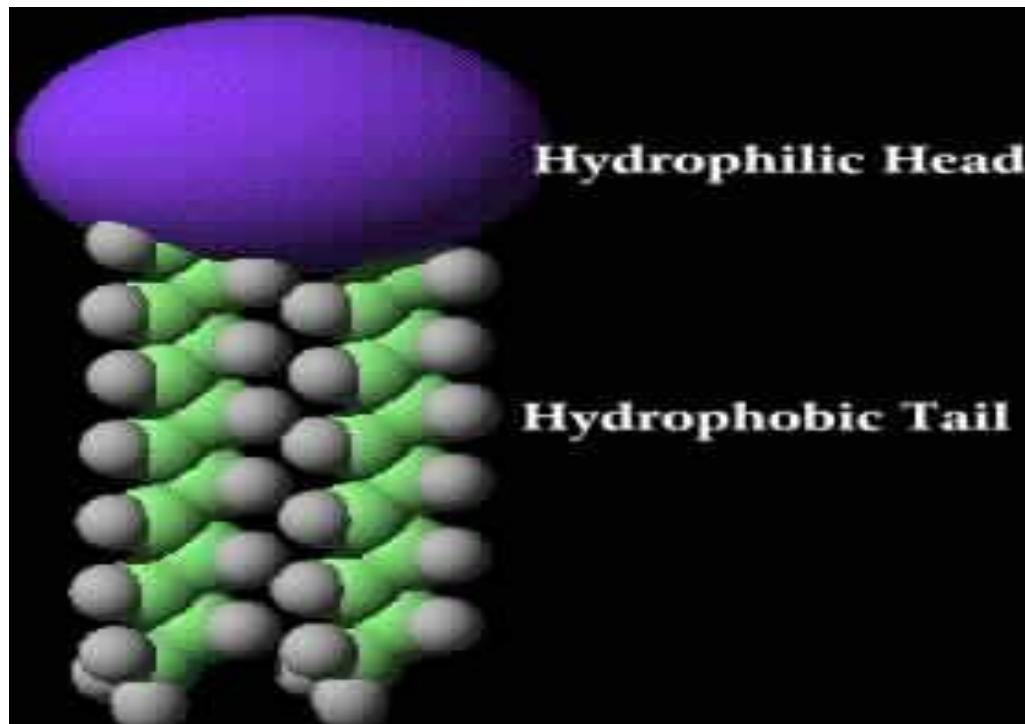
Lipidler, genel olarak suda erimeyen (polar olmayan), eter ve kloroform gibi çözüçülerde çözünen organik moleküllerdir.

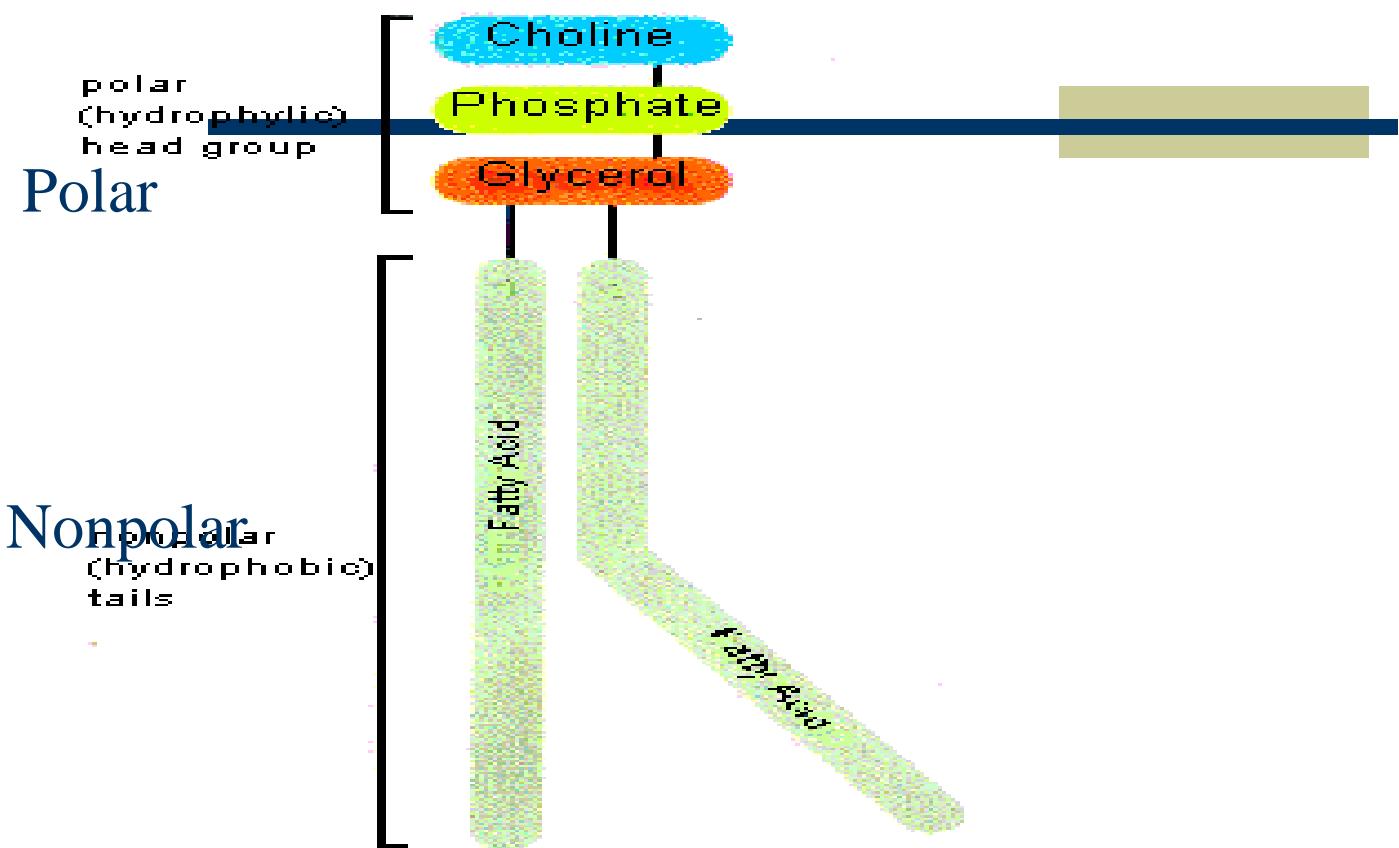
Yağların susuz olarak depo edilme özelliğinden dolayı iyi bir enerji deposu olan yağ molekülleri, aynı ağırlıktaki karbonhidratlardan daha fazla enerji verirler. Hücrenin önemli komponentlerinden olan lipid

Lipidlerin en önemli özelliği enerji kaynağı olmaları ve membranların yapılarında bulunmalarıdır. Hücre membranı hücreyi çevreleyerek dış etkilerden korur ve hücre içerisindeki metabolik aktivitenin gerçekleşmesini sağlar. Membranlar hücreyi çevreleyen basit bir yapı olmayıp, yapısında birçok önemli enzimleri ve transport sistemlerini ihtiva ederler. Üstelik membranlar, dış yüzeylerinde birçok özel reseptör bulundurarak hormon ve diğeri baz maddelerin etki etmelerine yardımcı olurlar

Lipidler ya hidrofobik (nonpolar) ya da amfipatik (hem polar hem de nonpolar bileşiklere sahip olan) ¹tırler.

Kompleks bir yapıya sahip olan lipidler, Blor'a göre şu özelliklere sahiptirler.

- ◆ Suda erimezler, eter kloroform ve benzen gibi organik çözücü-lerde erirler.
- ◆ Yağ asitlerinin esterleridirler ya da esterleşebilirler.
- ◆ Canlı organizma tarafından kullanılırlar.

Lipidlerin genel görevlerini ise şöyle sıralayabiliriz.

- ◆ Membranların komponentleridirler
- ◆ Enerji deposudurlar
- ◆ Organizmada bazı önemli maddelerin kaynağıdırırlar.
- ◆ Enfeksiyonlardan korunmada, suyun fazla miktarda kaybı ya da kazanılmasında etkilidirler.
- ◆ Bazı vitamin ya da hormonların yapısında görev alırlar.

LİPİDLER

Basit lipidler	Birleşik lipidler	Türev Lipidler
Triasilgliseridler	şeker	Lipoproteinler
Mumlar	Fosfat	Proteolipidler
	Sülfat	Steroidler
	Sfingozin	D vitamini Prostaglandinler Löykotrienler

Lipidlerin dağılımı çeşitli hayvansal dokularda farklılık gösterir:

embriyonal lipid deposu olmayan dokuda % 1-2,
sperma, yumurta ve beyinde % 7.5-30,
yağ deposu dokularda ve sarı kemik iligidde
% 90

.

- ♦ I. Yağ Asitleri
- ♦ II. Yağ asitlerinin gliserol ile yaptıkları bileşikler

Nötral yağlar

a. Mono-di ve trigliseridler

b. Gliserol eterler

c. Glikozilgliserinler

2. Fosfoglisericidler

a. Fosfatidler

b. Difosfatidilgliseroller fosfoinozitidler

♦ III.Yağ asitlerinin gliserol dışındaki alkollerle yaptıkları bileşikler

.Sfingolipidler

a.Seramidler

b.Sfingomyelinler

c.Glikosfingolipidler

2.Alifatik alkoller ve mumlar

a.Terpenler

b.Steroidler

IV.Türev lipidler

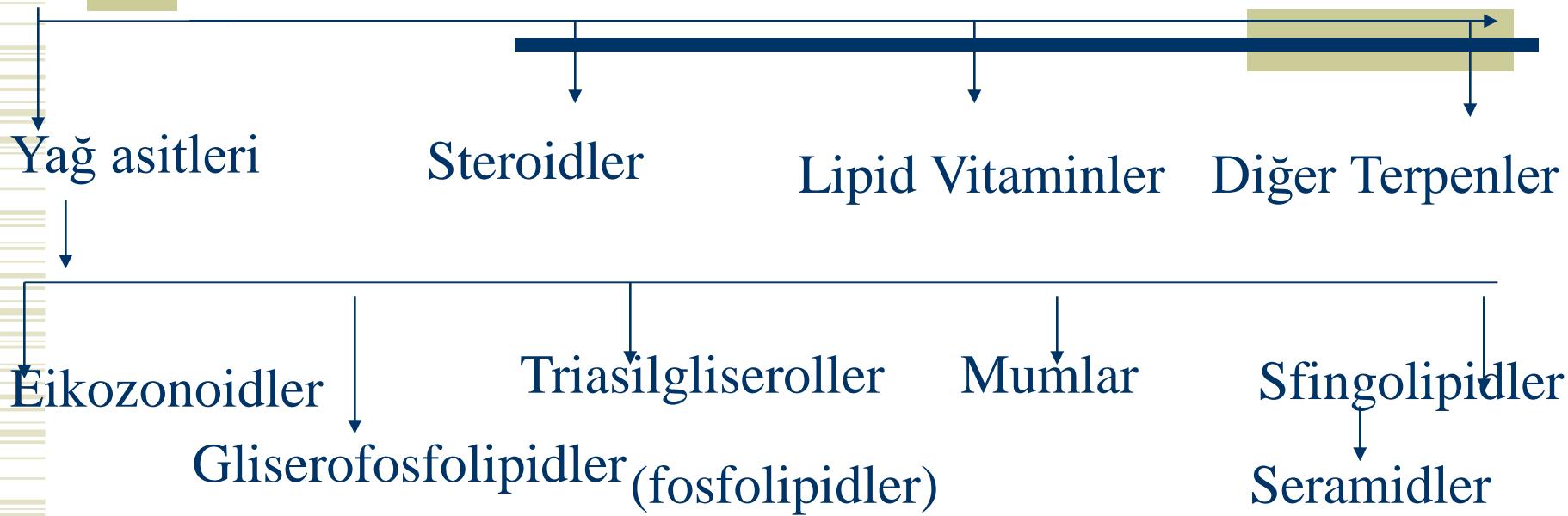
.Lipoproteinler

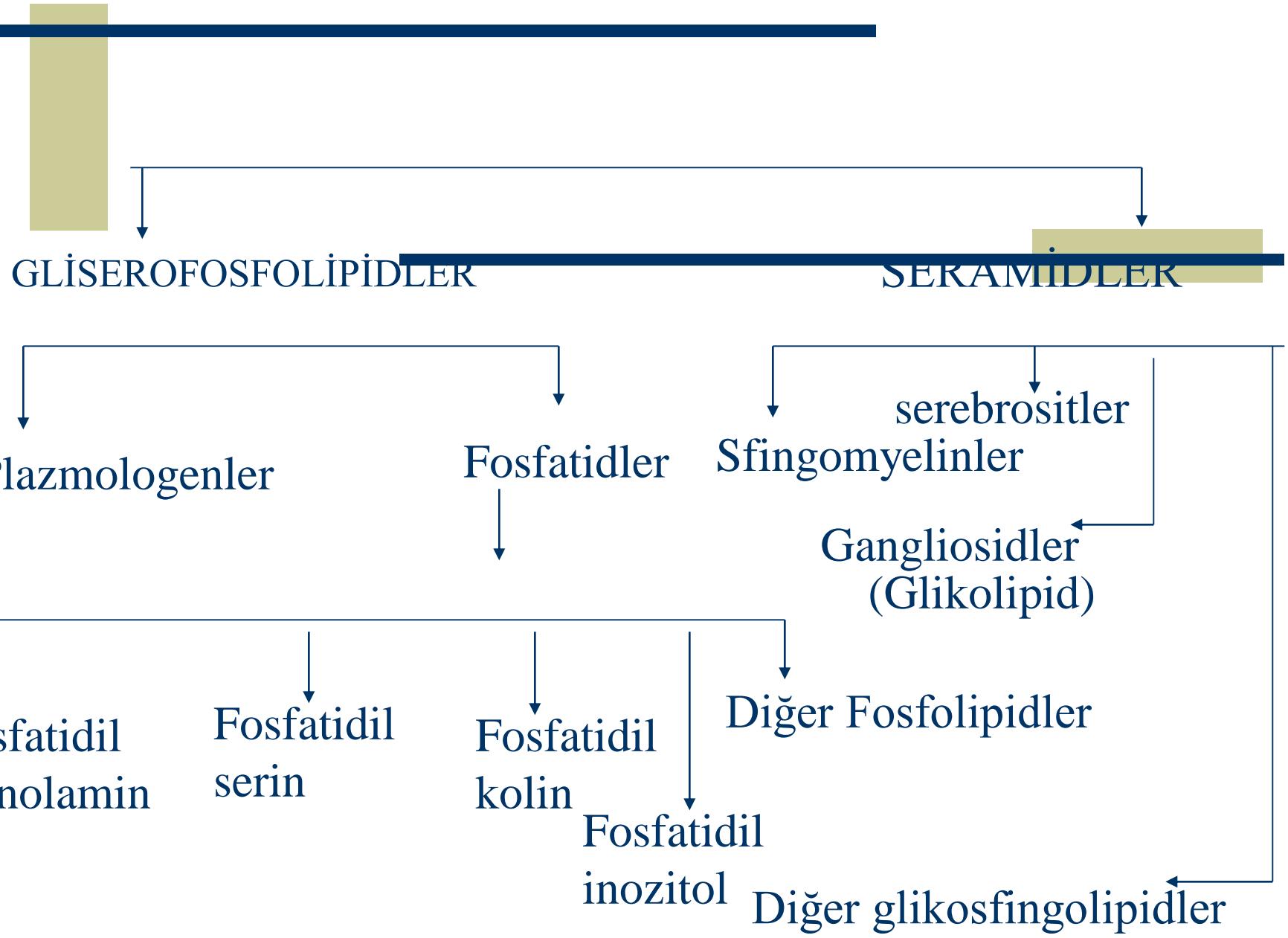
2.Lipopolisakkaridler

3.Lipoaminoasitler

4.Fosfatidopeptidler

LİPİDLER

LİPİDLER

Basit lipidler:

hidroliz

1. Asil gliseroller \longrightarrow gliserol + yağ asidi

2. Mumlar \longrightarrow alkol + yağ asidi

Bileşik lipidler:

Fosfoglisерол

y.asidi(lerı)+H₃PO₄+diğer bileşikler

4.Sfingomyelinler

5.Serebrositler

**6.Gangliosidler
şekerler**

Glisерол

Sfingozin + y.a.+ H₃P0₄ + kolin

Sfingozin + y.a.+basit şekerler

Sfingozin + y.a.+ 2-6-basit

Fosfolipidler=3,4

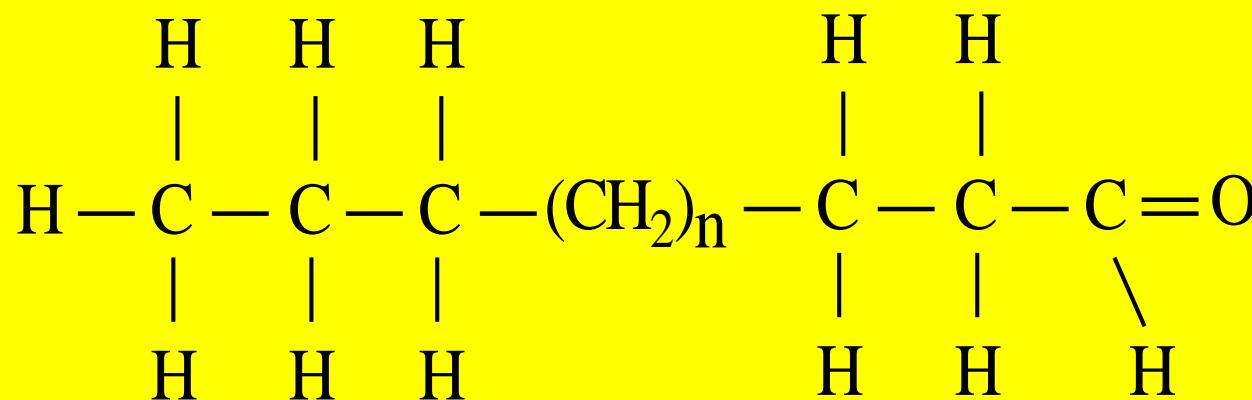
Sfingolipidler=4,5

Glikolipidler=5,6

Yağ Asitleri

Lipidlerin en önemli sınıfını teşkil eden yağ asitleri
4-24 karbon atomuna sahip uzun zincirli organik asitlerdir

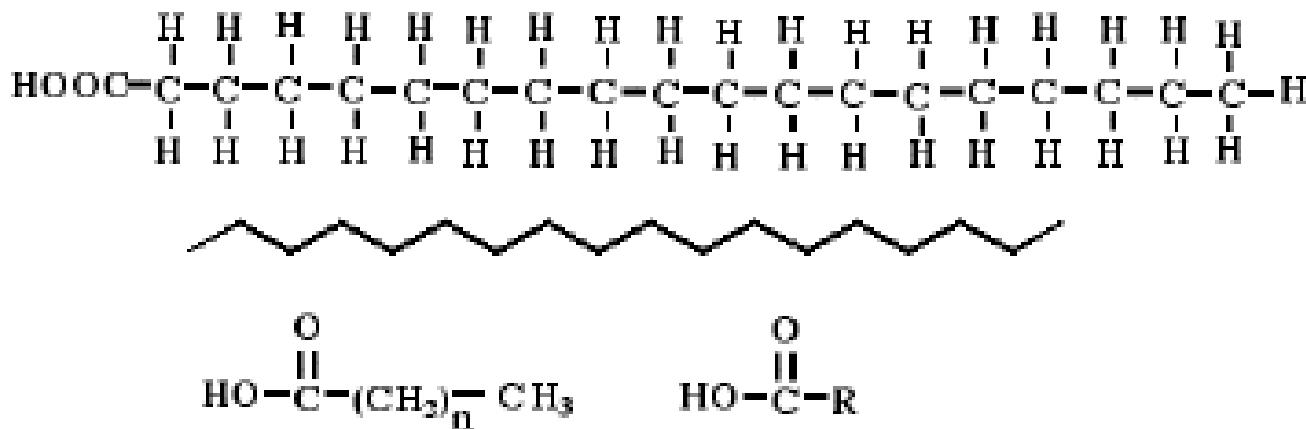
Yağ asidi, yapısında bir hidrokarbon kuyruğu ve karboksil grubu bulundurur.

Polar olmayan kysym

Polar olan kysym

Yağ asitleri, hidrokarbon zincirli monokarboksilik organik asitlerdir. Yapılarında, 4-24 karbonlu hidrokarbon zincirinin ucunda karboksil grubu bulunur.

Yağ asitleri bu yapılarından dolayı suda çözünmezler ve yağlılık karakter gösterirler. Yağ asitleri hücre ve dokularda serbest olarak bulunmaz, ancak diğer lipidlere kovalent olarak bağlı halde bulunırlar.

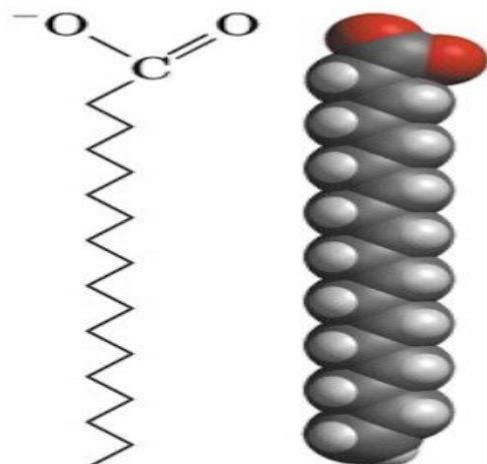
Bundan dolayı lipidler, dokulardan ya da bulundukları yerlerden enzimatik olarak veya kimyasal hidroliz ile ayrılırlar. Hücrelerde serbest olarak yağ asitleri çok az düzeyde bulunur.

Yağ asitlerinin çoğu lipid moleküleri ile kompleks oluşturur.

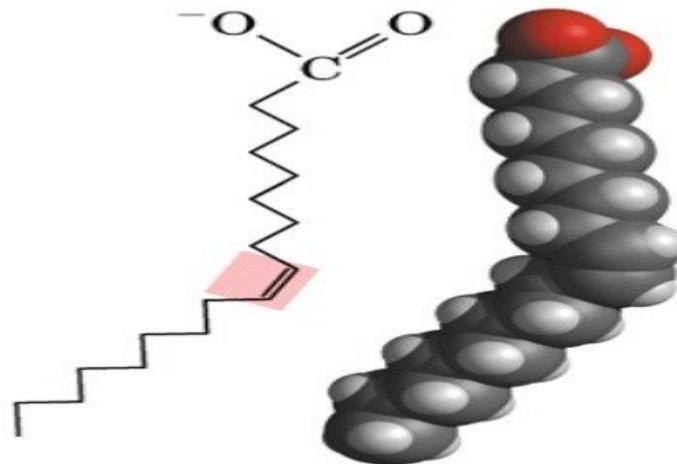
Yağ asitleri yapısındaki karbon sayıları veya ihtiva ettikleri çift bağ yapısına ve zincir uzunluklarına göre birbirlerinden ayrılırlar. Tabiatta bulunan yağ asitlerinin hemen hemen hepsi çift karbon atomuna sahiptir. 16 ve 18 C atomlu olanları çoğuluktadır.

Fatty Acid Structure

Carboxyl group

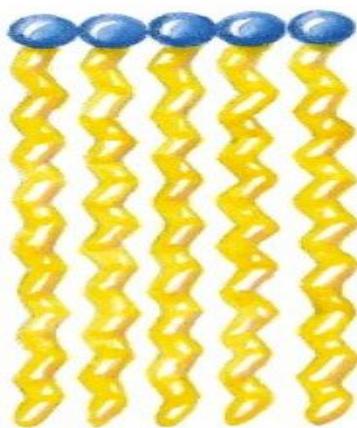

(a)

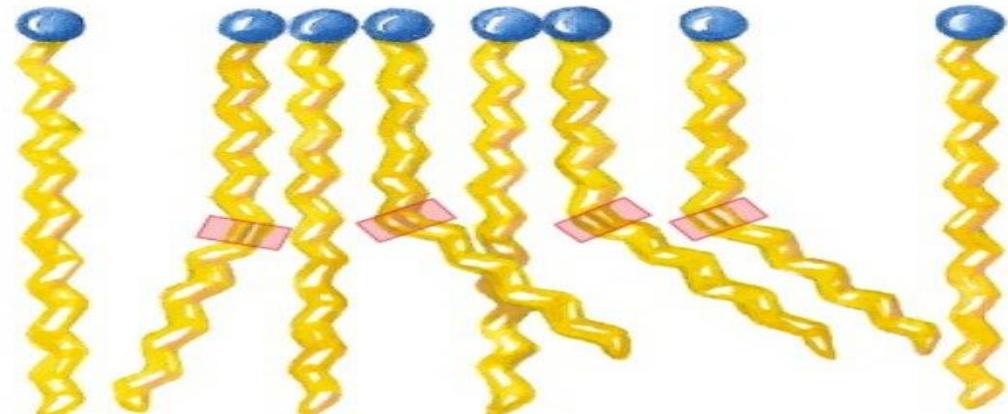
(b)

Hydrocarbon chain

Saturated fatty acids

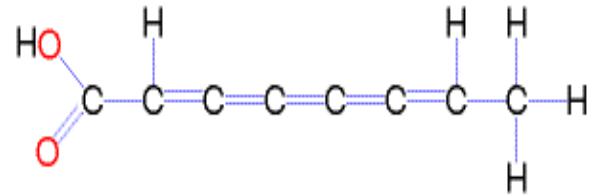
(c)

Mixture of saturated and unsaturated fatty acids

(d)

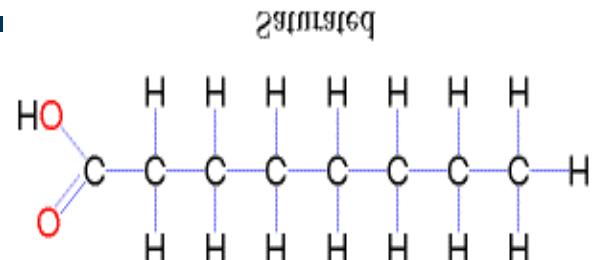
Doymuş (sature) Yağ asitleri
Uzun hidro-karbon kuyruğuna
sahip olan ve tek bağ ihtiva eden
yağ asitleridir.

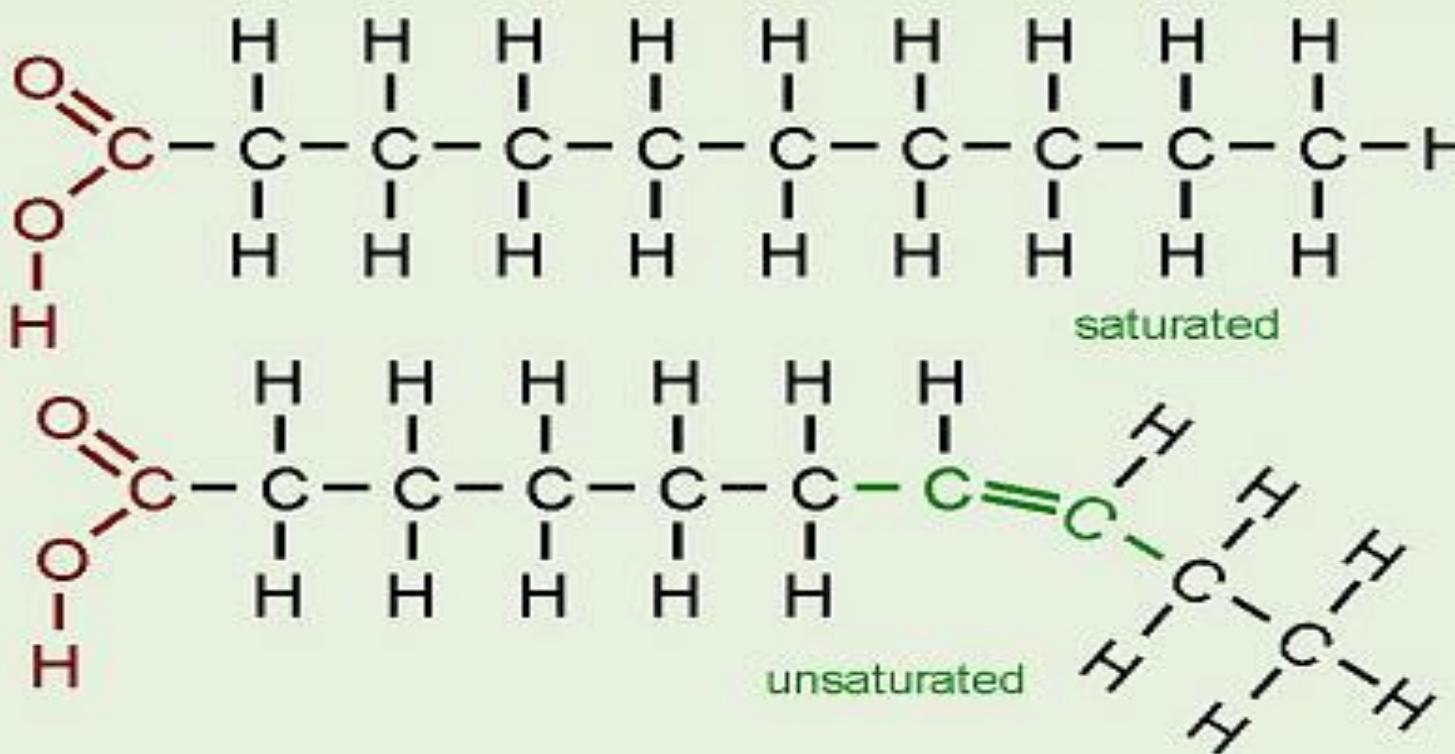

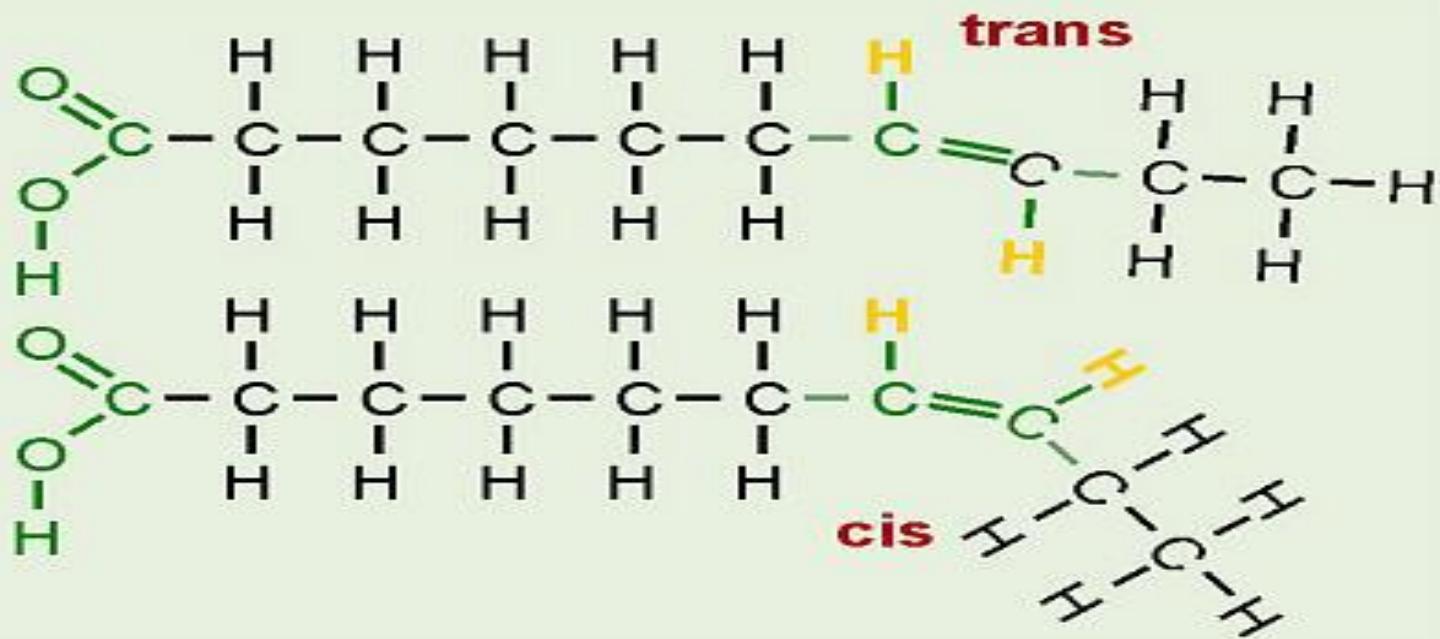
→ **Doymamış yağ asitleri(unsature)**
Yapılarında bir yada birden fazla çift bağ ihtiva
ederler

Yapılarında bir tane çift bağ varsa
monoansature yağ asidi adı verilir.

Birden fazla çift bağ varsa
poliansature yağ asidi adı
verilir.

Memelilerde en çok bulunan yağ asitleri oleat (18:1), palmitat (16:0) ve stereat (18:0)tır. Memeliler sature ve monoansature yağ asitlerini sentez edebilmektedirler. Ancak besinlerinde poliansature yağ asitleri mutlaka olmalıdır. Memelilerin sentez edemediği özellikle linoleat (18:2) bitkisel yaqlarda linolenat (18:3) balık yağında bol miktarda bulunan esansiyel yağ asitleridir. Bu yağ asitlerinin memeliler tarafından mutlaka dışarıdan alınması gereklidir, çünkü organizmalarında sentez edemezler. Memeliler linoleat ve linolenatı eşit miktarda almaları halinde diğer poliansature yağ asitlerini sentez edebilirler.

Doymamış yağ asitlerinin çoğunda 9 ve 10. karbon atomları arasında bir çift bağ vardır.

Doymamış bağın bulunduğu karbon atomu Δn diye belirtilir (Δ^9 gibi).

Ör. Linoleat 18:3($\Delta^{9,12,15}$). Eğer birden fazla çift bağ varsa bu çift bağlar konjugedirler, fakat bir metilen grubu ile ayrılmışlardır.

Yağ asitlerinin isimlendirilmesinde Yunan alfabetik sırası takip edilir. Isimlendirme karboksil grubundan sonraki karbon atomuna α daha sonra gelenlere β , γ ve δ gibi isimler verilir. Karboksil grubundan en uzaktaki C atomu ise ω ile isimlendirilir.

$$\begin{array}{ccccccc} \omega & & & \delta & \gamma & \beta, & \alpha \\ \text{CH}_3\text{-CH}_2 & -\text{CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-C} \\ =\Omega & & & & & & \end{array}$$

Oleik asit:

$$\text{18:1}(\omega\text{-9}): \text{CH}_3(\text{CH}_2)_{7-\text{CH}}=\text{CH}-(\text{CH}_2)_7\text{-COOH}$$

Linoleik asit:

$$\text{18:2}(\omega-6) : \text{CH}_3(\text{CH}_2)_4\text{-CH}=\text{CH}\text{-CH}_2\text{-CH=CH}(\text{CH}_2)_7\text{-COOH}$$

Linolenik asit:

$$18:3(\omega-3) \quad : \quad \text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH=CH-CH}_2\text{-CH} \quad = \quad \text{CH-CH}_2\text{-CH=CH(CH}_2\text{)}_7\text{-COOH}$$

Araşidonik asit:

20:4(ω-6) : CH₃-(CH₂)₄-CH=CH-CH₂-CH=CH-CH₂-
CH=CH-CH₂- CH≡CH-(CH₂)₃ - COOH

Karbon sayısı 10'a kadar olan bütün doymuş yağ asitleri adı ısıda sıvı, karbon sayısı 10 dan yukarı olan yağ asitleri ise katı ~~halledirler~~.

Yağ asitlerinin karbon zinciri fazlalaştıkça yağ asidi sertleşmeye ve erime noktası yükselmeye başlar.

Örneğin:

Yağ asitleri

- C12 Laurik asit
- C14 Miristik asit
- C16 Palmitik asit
- C18 Stearik asit
- C20 Araçidik asit

Erime Noktaları

- 44.2oC
- 53.9oC
- 63.1oC
- 69.6oC
- 76.5oC

Doymamış yağ asitleri ise yapısında bulundurduğu çift bağdan dolayı sıvı haldedirler.

C16	Palmitoleik asit	0.5°C
C18	Oleik asit	13.4°C
C20	Araçidonik asit	-49.5°C

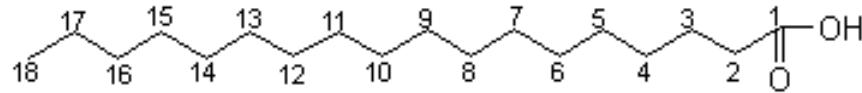
YAĞ ASİTLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

Doymuş yağ asitleri

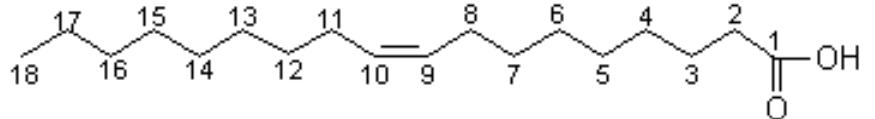
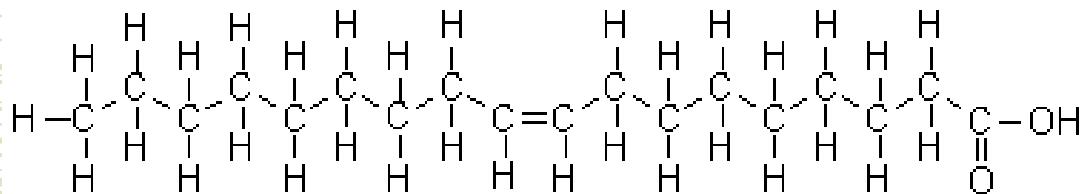
Adı	Karbon	Formülü
Butirik asit	4	CH ₃ (CH ₂) ₂ COOH
Kaproik asit	6	CH ₃ (CH ₂) ₄ COOH
Kaprilik asit	8	CH ₃ (CH ₂) ₆ COOH
Kaprik asit	10	CH ₃ (CH ₂) ₈ COOH
Laurik asit	12	CH ₃ (CH ₂) ₁₀ COOH
Miristik asit	14	CH ₃ (CH ₂) ₁₂ COOH
Palmitik asit	16	CH ₃ (CH ₂) ₁₄ COOH
Stearik asit	18	CH ₃ (CH ₂) ₁₆ COOH
Araşidik asit	20	CH ₃ (CH ₂) ₁₈ COOH
Lignoserik asit	24	CH ₃ (CH ₂) ₂₂ COOH
Serotik asit	26	CH ₃ (CH ₂) ₂₄ COOH

Doymamış yağ asitleri

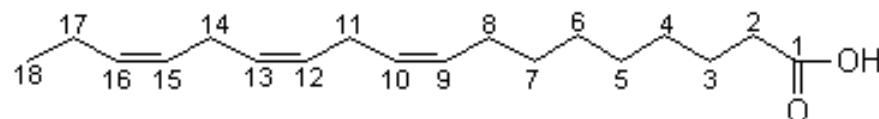
	Karbon	Formülü
Palmitoleik asit	16	$\text{CH}_3(\text{CH}_2)5.\text{CH}=\text{CH.}(\text{CH}_2)7\text{ COOH}$
Oleik asit	18	$\text{CH}_3.(\text{CH}_2)7.\text{CH}=\text{CH.}(\text{CH}_2)7\text{ COOH}$
Vaksenik asit	18	$\text{CH}_3.(\text{CH}_2)5.\text{CH}=\text{CH.}(\text{CH}_2)9\text{ COOH}$
Linoleik asit	18	$\text{CH}_3.(\text{CH}_2)4.\text{CH}=\text{CH.}(\text{CH}_2)\text{CH}=\text{CH}(\text{CH}_2)7\text{ COOH}$
Linolenik asit	18	$\text{CH}_3.\text{CH}_2.\text{CH}=\text{CH.}(\text{CH}_2)\text{CH}=\text{CH}(\text{CH}_2)7\text{ COOH}$
Araşidonik asit	20	$\text{CH}_3.(\text{CH}_2)4(\text{CH}=\text{CHCH}_2)4.(\text{CH}_2)2\text{ COOH}$

Stearik asit

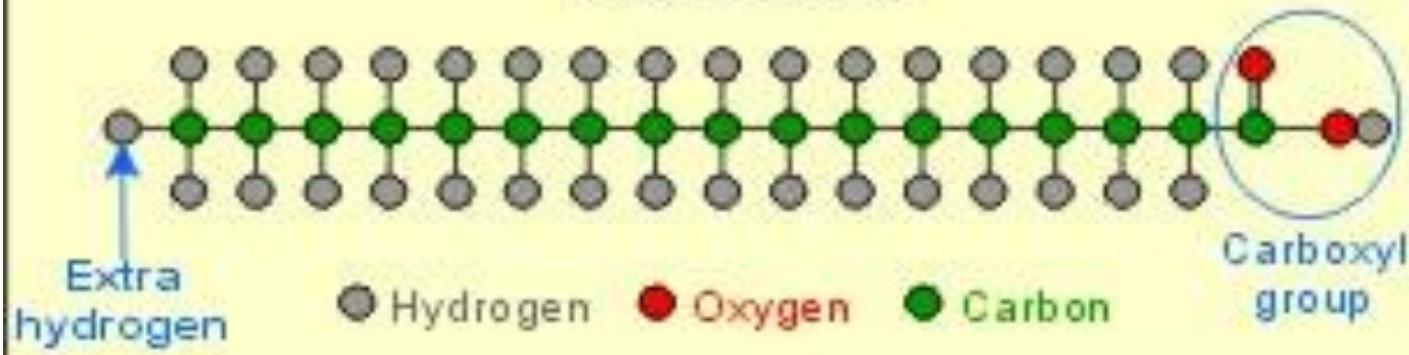

Oleik asit

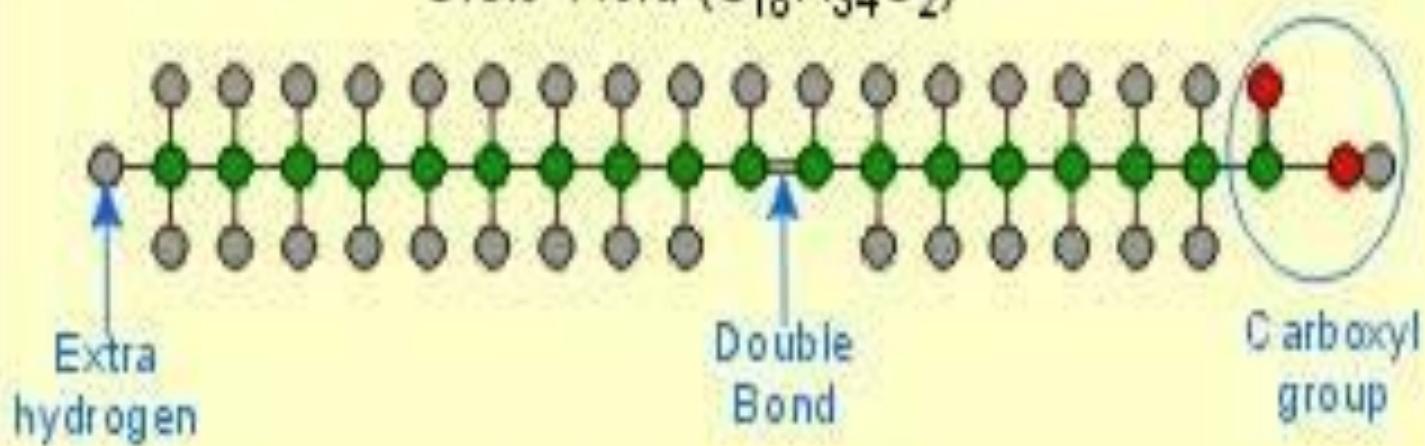

Linoleik asit

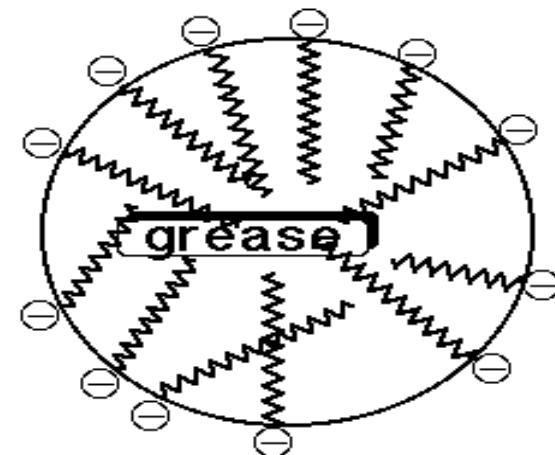
Palmitic Acid

Oleic Acid ($C_{18}H_{34}O_2$)

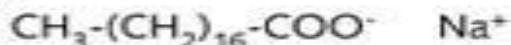

Yağ asitleri amfipatik olup hem hidrofobik hem de hidofilik bölgeye sahiptirler. Bu ikili yapı genelde suya karşı biyolojik lipidlerin foksivonuna anahtar rol oynar. Su kitlesinin etrafında bir temas yüzeyi oluşturan karboksil grupları ile minimum bir yüzey oluşturmak için hidrokarbon grupları birleşmeye çalışır. Hidrokarbon grubu zincir uzunluğu üstün davranışlarla belirlenir. Hidrofobik yapılar, palmitik asitte çok kuvvetlidir.

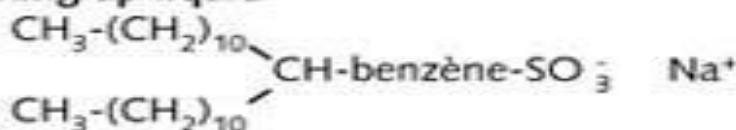
Yağ asitleri suda çözünmezler,fakat bunların Na^+ ve K^+ tuzları (sabunlar) suda çözünürlər.

soap

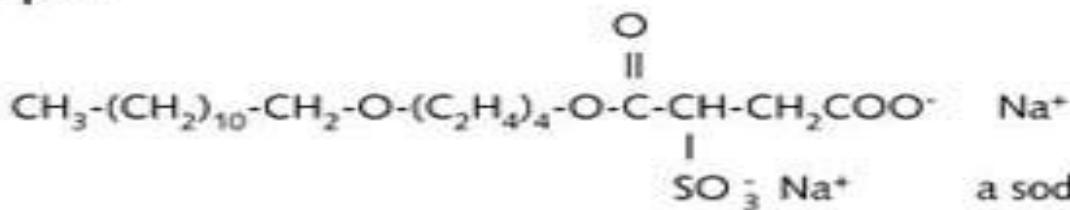
a sodium alkyl carboxylate

washing up liquid

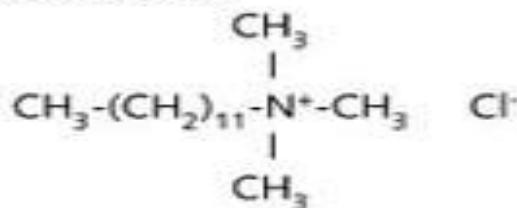
a sodium alkyl benzene sulphonate

shampoo

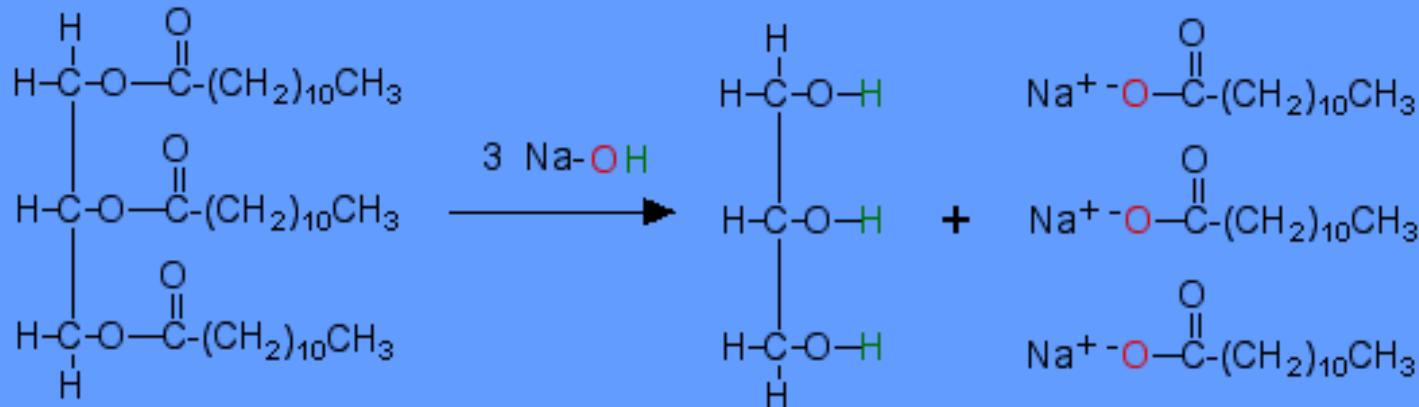
a sodium alkyl sulphosuccinate

conditioner

a tetra alkyl-ammonium chloride

Basic Hydrolysis of a triglyceride

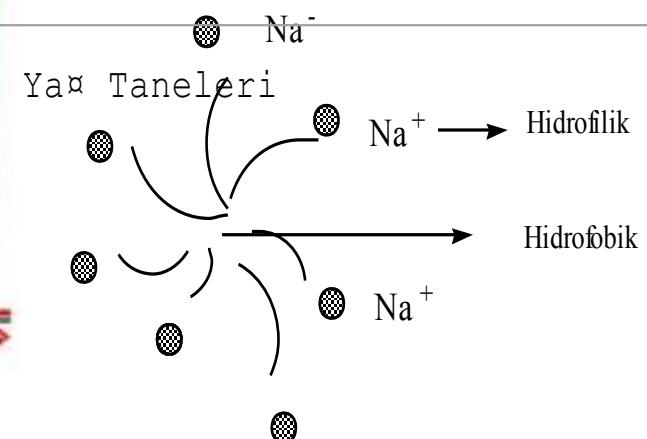
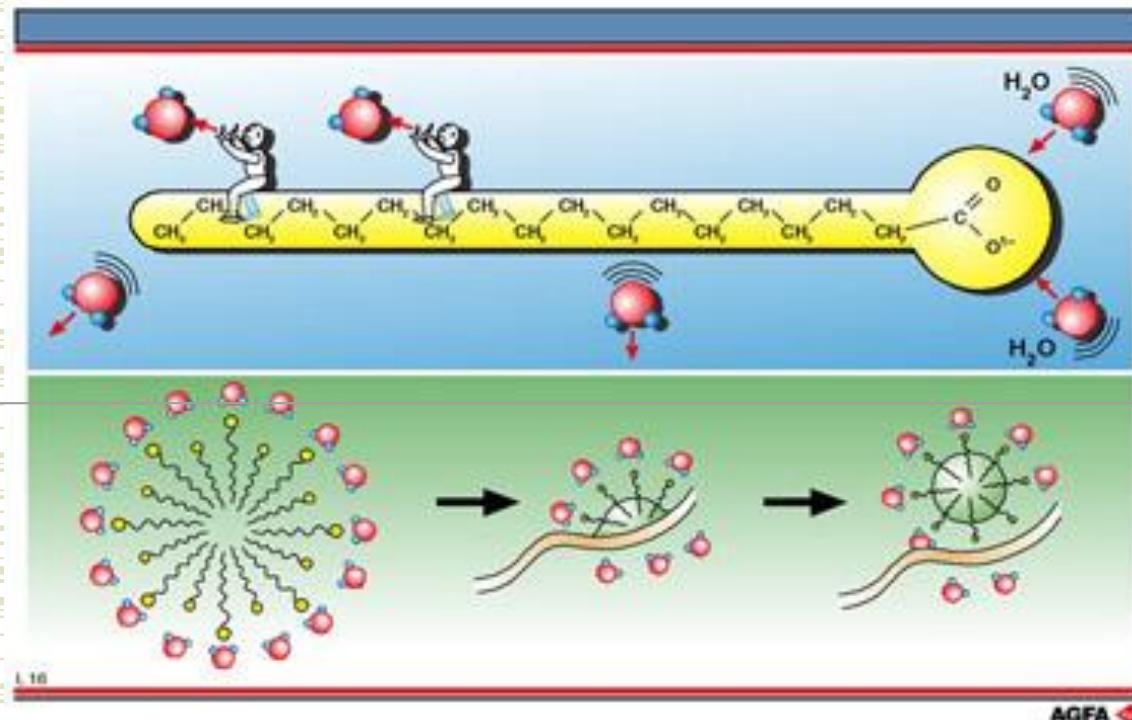

Sodium salt of Lauric Acid

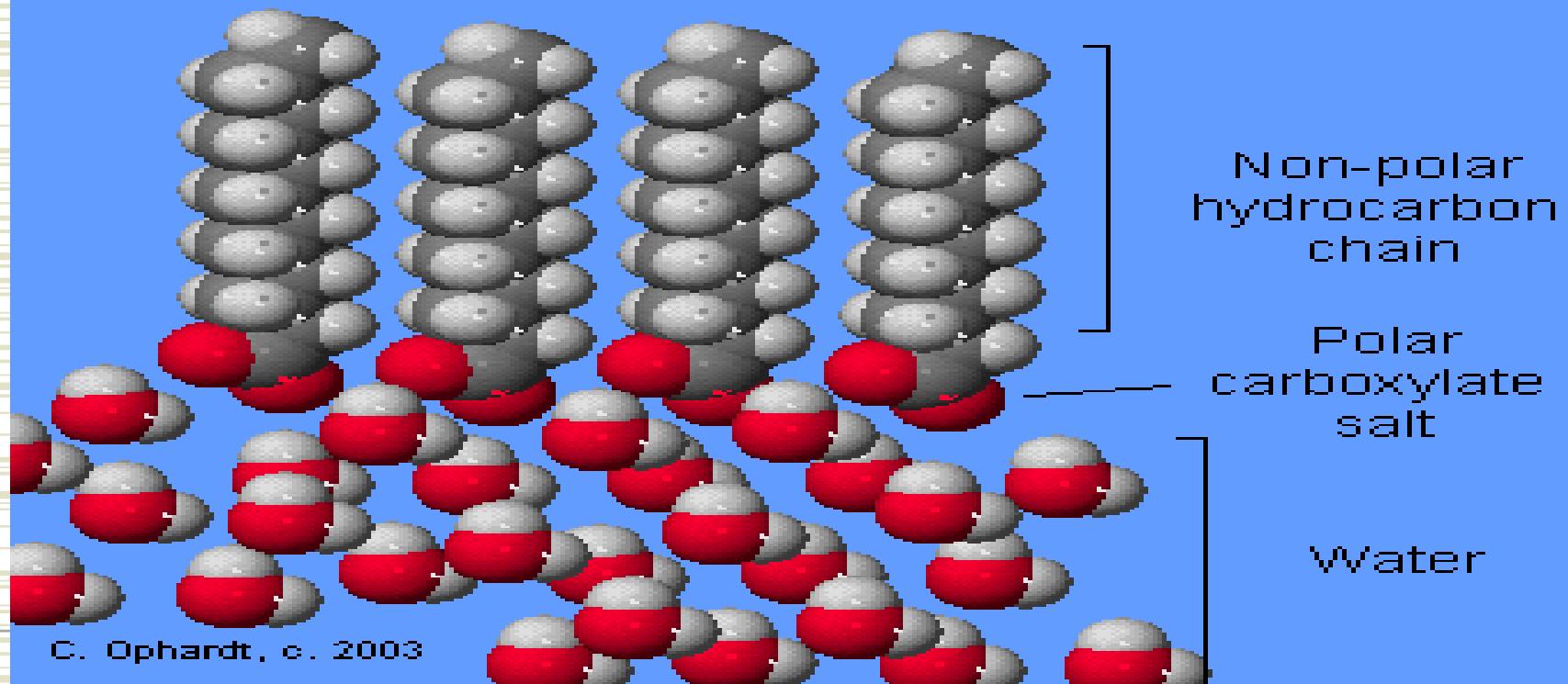
Sodium Laurate - a soap

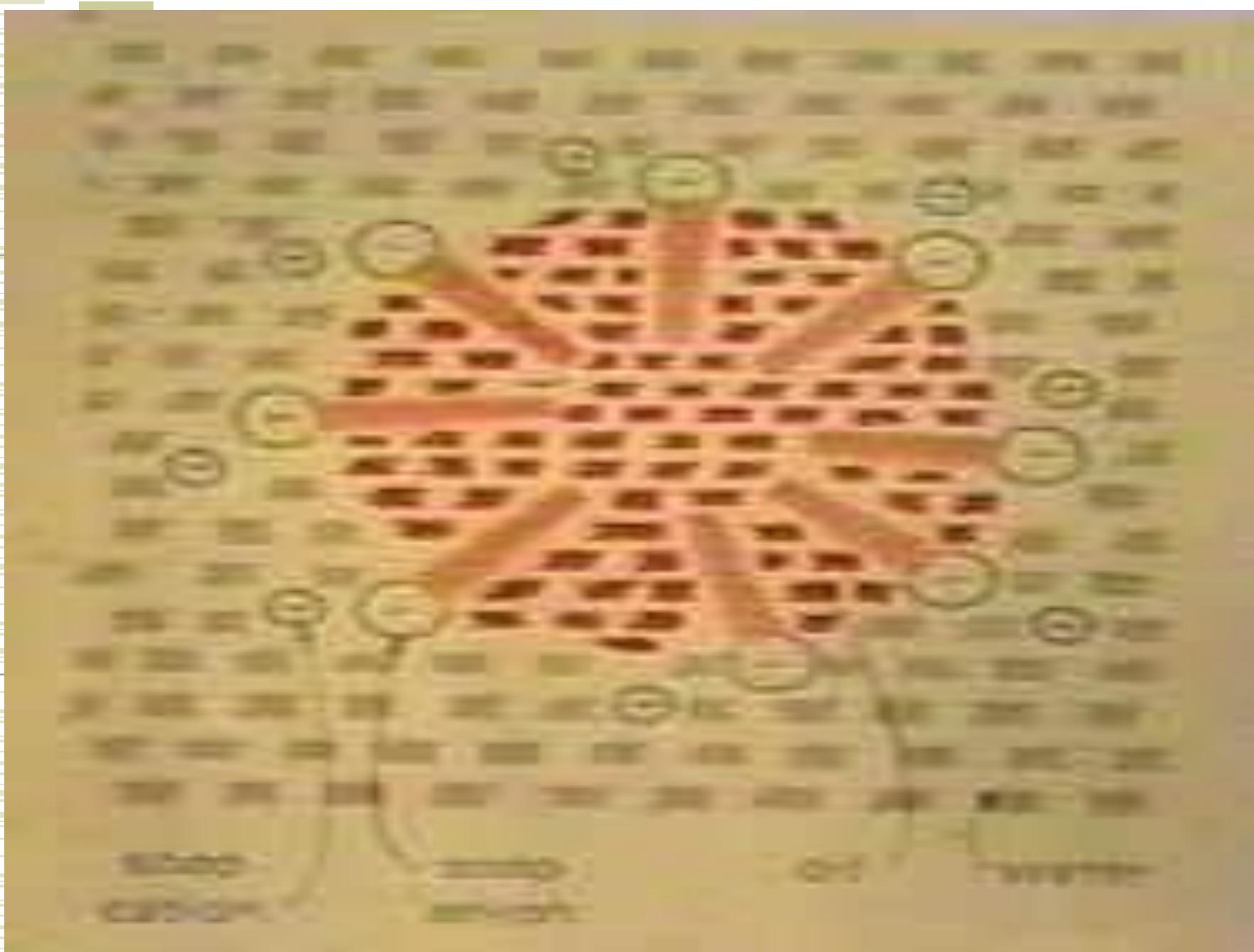
C. Ophardt, c. 2003

Yag asitlerinin Na^+ ve K^+ tuzları, yağları ve suda erimeyen yağlı maddeleri emülsifiye ederler. Sabunda bulunan polar baş yağlı olan kısmın etrafını çevreleyerek hidrofilik bir örtü oluşturur ve böylece yağ damlacıkları daha küçük parçalar haline geçerek yağlı tabakanın ortadan kalkması sağlanır.

Monolayer of Soap on Water

Yağ asitlerinin Ca^{+2} ya da Mg^{+2} sabunları suda çok zor erirler ve böylece yağlı tabakaları emülsifiye edemezler. Ca ve Mg ihtiyaca eden sert sularda (kireçli su) K sabunları kullanıldığında suda erimezler ve dibe çökerler.

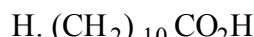
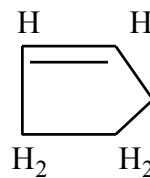
Banyo sabunları ise, yağ asitlerinin potasyum sabunları ile genel bir karışımından ibarettir. Sodyum ya da potasyum sabunları amfipatiktirler. İyonize olan karboksil yani baş kısmı polar, kuyruk kısmı ise nonpolardır.

Esansiyel yağ asitleri

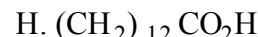
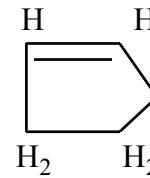
Doymamış yağ asitlerinden olan **linoleik, linolenik ve araşidonik asit** esansiyel yağ asitlerindendir. Vitamin F adı da verilen bu yağ asitleri hayvan organizması tarafından sentez edilemedikleri için besinlerle dışarıdan alınmaları şarttır.

Bu yağ asitlerinin besinlerle beraber yetersiz alınması ya da hiç alınmaması sonucunda bazı bozukluklar ortaya çıkar. Bunlar, deride görülen bozukluklar, lezyonlar, **ciltte kuruma** ve büyümeye görülen gerileme ile karakterizedir. Esansiyel yağ asitlerinden araşidonik asit prostaglandinlerin ön maddesi olması dolayısı ile önemi daha fazladır.

Sıklık tabiattaki yağ asitlerinden en önemlileri hidnokarpik ve şolmugrik asittir. Bu yağ asitleri asimetrik karbon atomu taşıdıklarınından optik aktiftirler. Lepra(cüzzam)nın tedavisinde kullanılır.

Hidnokarpik asit

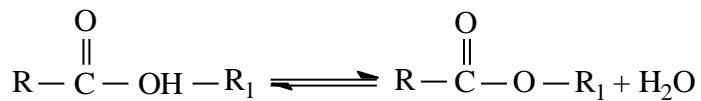
Şolmugrik asit

Yağ asitlerinin kimyasal özellikleri

Çift bağlı yağ asitleri, OH, O_2 . gibi süper oksit anyon radikalleri ile hidrojen peroksit (H_2O_2) benzeri güçlü okside edici ajanlarla oksitlenirler. Bu substanslar hücre için toksiktir. Buna bağlı olarak hücre membranında bulunan lipidlerin peroksidasyonu membran proteinlerinin yapısının bozulmasına sebep olur.

a. **Tuz teşkili:** Karbon sayısı 6 dan yukarı olan yağ asitlerinin metallerle yaptığı tuzlara **sabun** denir. Sabunların iyonize olan baş kısımları polar bir grup oluşturarak su ile hidrojen bağları yapar. Polar olmayan kuyruk kısımları ise bir araya gelerek toplanırlar. Böylece suda yayılan (disperse olan) sabun molekülleri miseller oluştururlar.

b. Ester teşkili: Yağ asitlerinin karboksil grupları alkollerle reverzibl olarak birleşirler. Ortamda ısı ve hidrojen iyonunun varlığı reaksiyonu hızlandırır.

Çift bağa halojen ilavesi: Doymamış yağ asitlerinin çift bağlarına halojen eklerek doyurulurlar. Bu işlem yüksek basınçta Br, Pt, Ni ve Cu gibi katalizörler varlığında gerçekleşir.

Br Br

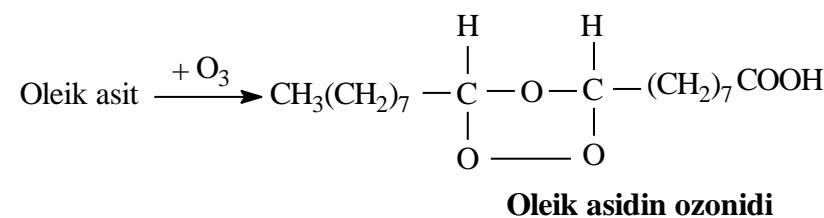
Oleik asit

Dibromostearik asit

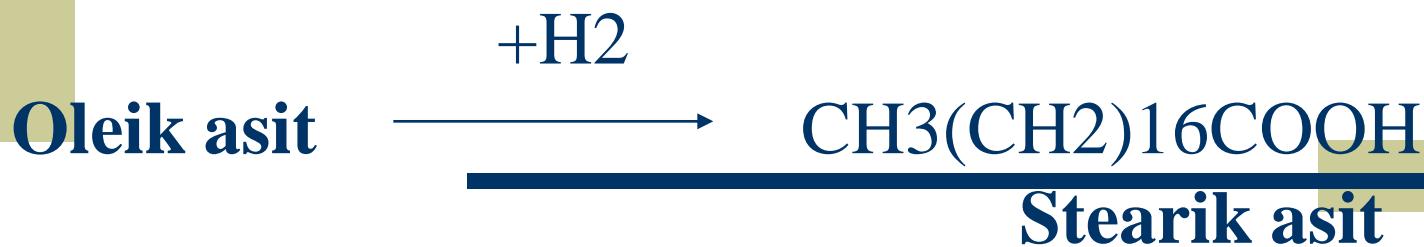
d. **Oksidasyon: Yağ asitlerinin oksitlenmesinde oksitleyici olarak $KMNO_4$ kullanılır. Oksidasyon işlemi çok kompleks olduğundan oksitlenme esnasında birçok ara metabolitler de meydana gelebilir.**

Ozonid teşekkülü: Doymamış yağ asitlerinin çift bağlarına ozon ilave edilerek ozonid teşekkül edilir.

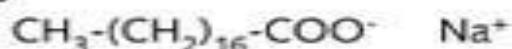
.Çift bağa hidrojen girmesi:

Deterjanlar

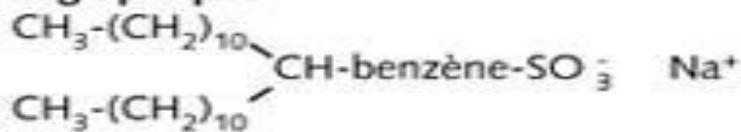
Deterjanlar yağ asitlerinin tuzları olup hidrofilik bir grup ve hidrofobik hidrokarbon yapısını ihtiva ederler. Yağ asidi ilk önce alkole dönüşür, bu işlem yüksek basınç ve ısı ile gerçekleşir.

soap

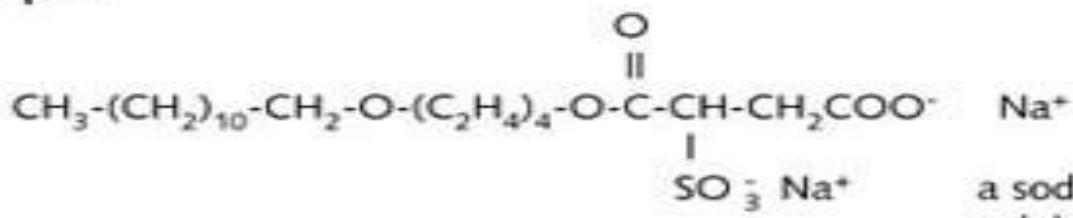
a sodium alkyl carboxylate

washing up liquid

a sodium alkyl benzene sulphonate

shampoo

a sodium alkyl sulphosuccinate

conditioner

Deterjanlar, Ca⁺² ve Mg⁺² tuzları teşkil ettiğinden sert sularda daha kolayca kullanılabilirler.

Deterjanların bazlarında K⁺ bulunduğuundan bu tip deterjanların çevreyi kirletici etkisinden dolayı önemi fazladır. Çünkü K⁺ tatlı sularda yaşayan yeşil alklerin çoğalması için iyi bir büyümeye faktörür. Çevre sularına deterjanların karışması ile birlikte sulardaki alklerin üremesi de artar, dolayısı ile sulardaki oksijen miktarı azalır. Sulardaki oksijenin azalması, suda yaşayan canlıların bilhassa balıkların ölmesine ve kirliliğe sebep olacaktır.

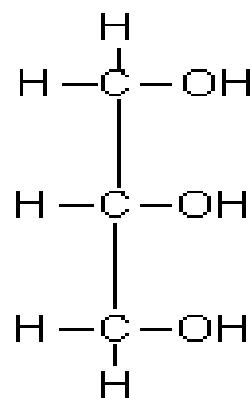
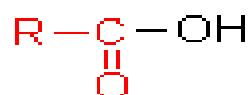
. Yağ Asitlerinin Gliserolle Yaptıkları Bileşikler

1. Nötral yağlar

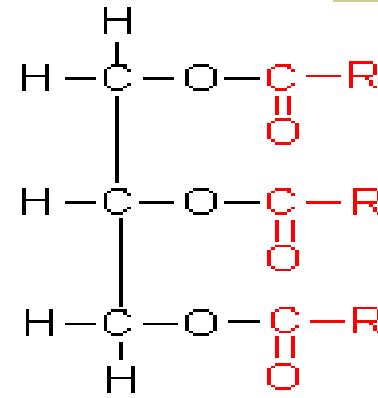
Yağlar, yağ asitlerinin önemli bir madde olan gliserol ile yaptıkları esterlerdir

Yağ asitleri metabolizmaya önemli yakıt kaynağı olarak hizmet verirler. Yağ asitleri (9 kcal/gr), karbonhidrat ve proteinlerden (4 kcal/gr) daha fazla enerji verirler.

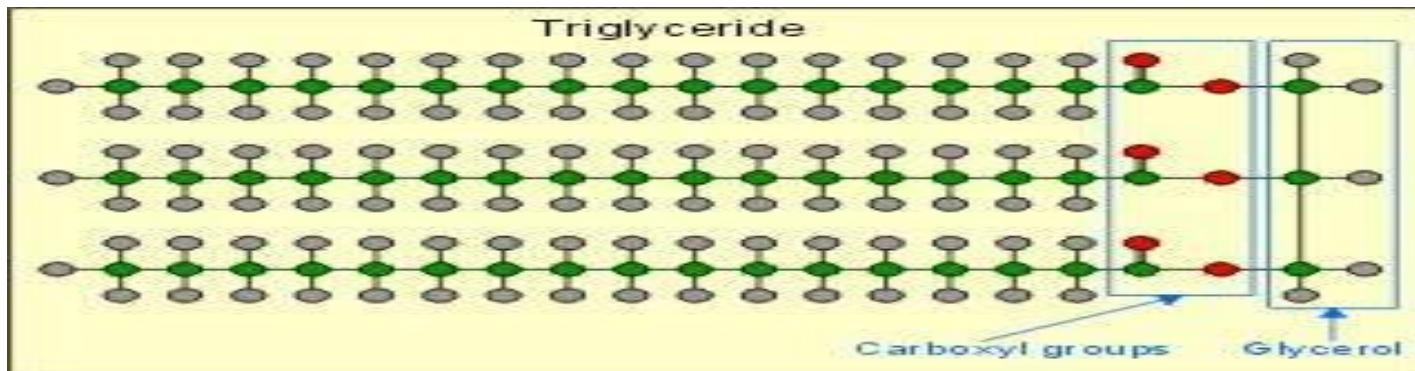
Genel olarak triasilgliseroller diye adlandırılan kompleks lipidler, üç yağ asidinin gliserolün üç hidroksil grubu ile esterifiye olmasıyla meydana gelir.

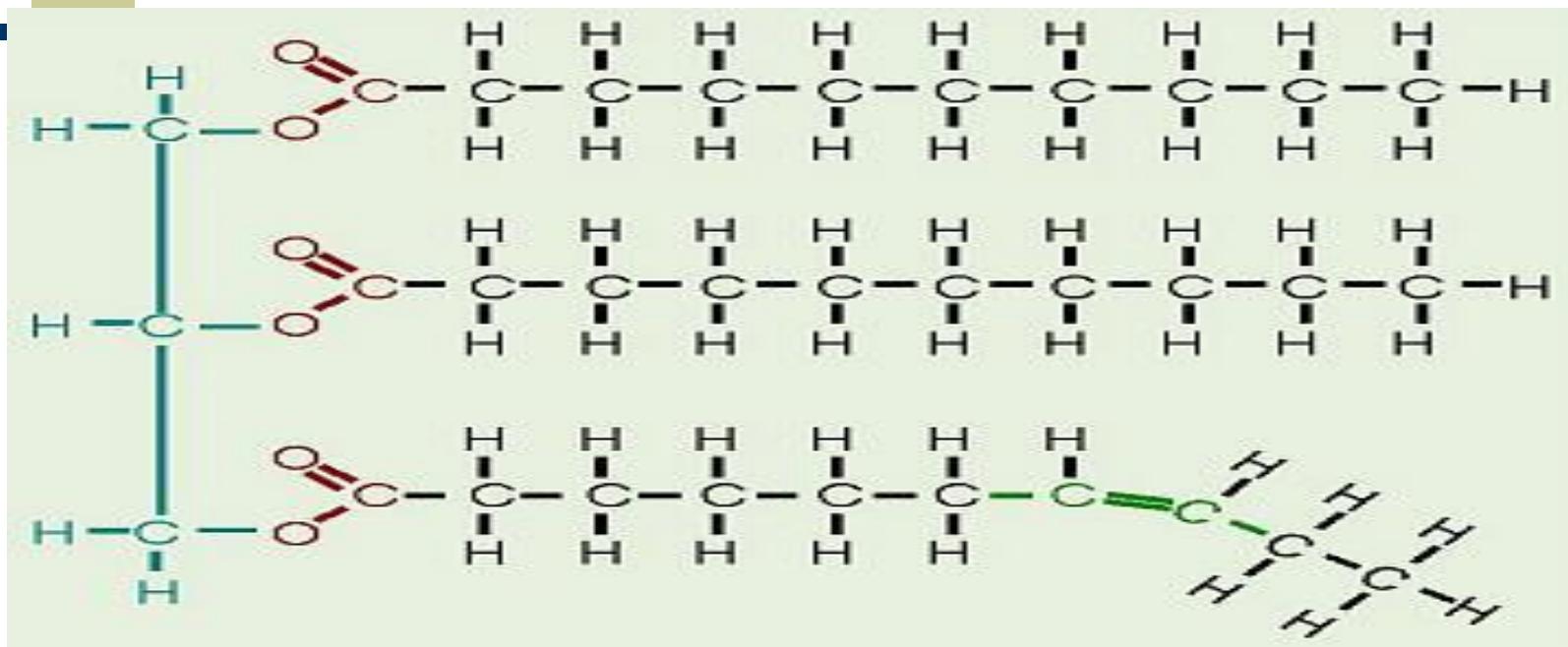

Fatty acid

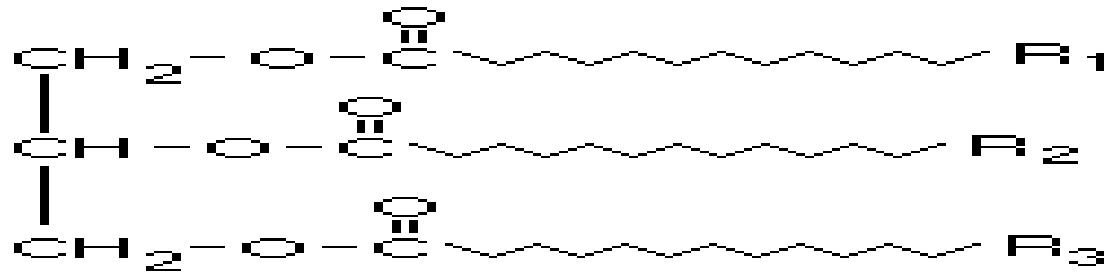

Triacylglycerol

Triasilgliseroller, nötral (noniyonik) ve nonpolar (hidrofobik) lipidlerdir. Hidrofobik triasilgliseroller (karbonhidratlara benzemediğinden) anhidroz yani susuz olarak depo edilirler.

A triacylglycerol

R_1 is often palmitate.
 R_2 is often oleate.
 R_3 is often oleate or a polyunsaturated fatty acyl group.

Katı (solid-fat) ve sıvı (oil-liquid) yağlar triasilgliserollerin bir karışımıdır. Yağların sıvı veya katı oluşları yapılarındaki yağ asitlerine bağlıdır. Triasilgliseroller doymuş yağ asitleri ihtiyac ettikleri zaman vücut ısısında katıldırlar ve bu yağ asitleri uzun zincirlidirler. Yağlar sıvı oldukları zaman ihtiyac ettikleri yağ asitleri doymamış veya kısa zincirlidirler.

Triasilgliseroller, hidrofobik olduklarından hücre içerisinde damlacık halinde biraraya gelerek bulunurlar. Yağ damlacıkları, sitoplazmada mitokondrive vakı olarak bulunur ki hücrenin aktivitesi için gerekli olan enerjiyi temin etmede yardımcı olsun. Memelilerde yağların çoğu adipoz dokularda depolanır. Adipoz dokulardaki yağ ihtiva eden hücrelere **adiposit** denir, herbir adiposit geniş oranda yağ damlacıkları içerir.

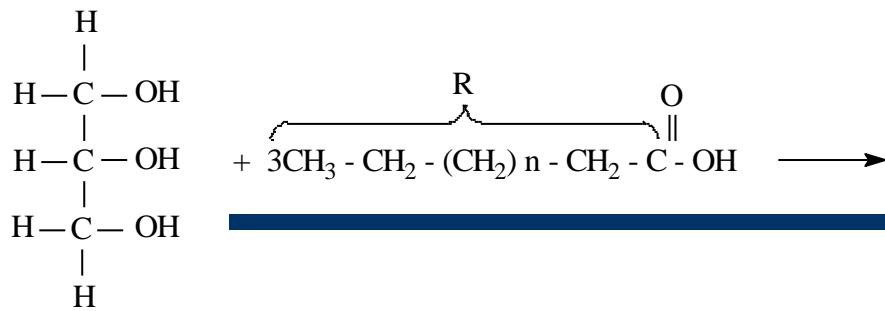
Memelilerde adipoz dokular deri altı ve karın boşluğu etrafındadır. Deri altındaki bu yağlar sıcak kanlı hayvanlar için çok önemli olup enerji kaynağı olarak kullanılırlar. Kış uykusuna yatan birçok hayvan türleri ve kıl örtüsüüz doğan bazı memelilerde spesifik bir yağ dokusu mevcuttur bu dokuya **kahverengi yağ dokusu** (**Brown fat**) adı verilir.

Kahverengi olmasının sebebi hücrelerin bol miktarda mitokondri ihtiva etmesinden ve kırmızı-kahverengi sitokromların fazla olmasındandır. Bu spesifik mitokondriler normalde ATP yapmazlar ve özel H⁺ porlarına sahiptirler. Bu tip canlılarda veya kış uykusundan uyanan hayvanlarda epinefrin salgısının artmasıyla H⁺ (elektron) miktarında da bir artış görülür. Bu H⁺ ların mitokondriye girmesiyle elektrontransport zincirinin hızı artar. Elektronların artması ile birlikte protonların mitokondriye girişini sağlayan termojenin adı verilen protein tabiatındaki maddenin de miktarı artar. Termojenin,epinefrin tarafından aktive edilen lipazın etkisi sonucu salınan yağ asitleriyle allosterik olarak aktive edilir.

Yağ asitleri, katalitik etkiye sahip olan ve hidrolazlar sınıfından olan lipaz enzimi tarafından triasilgiserollerden ayrırlar. Gastrointestinal kanalda lipaz, triasilgiserollerini ayırtır. İnsanlarda besinlerle alınan lipidler ince bağırsaklarda yıkımlanırlar, lipaz enzimi lipidleri güçlü bir deterjan etkisi gösteren safra asitleri sayesinde etkiler.

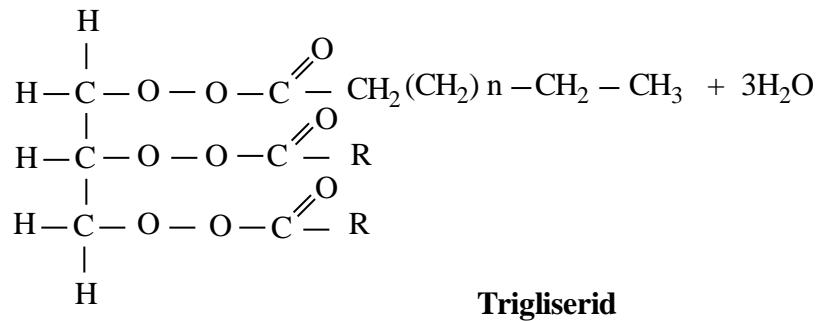
Pankreatik lipaz ve fosfolipaz gibi sindirim enzimleri zimojenler olarak pankreasta sentez ediler ve ince bağırsaklara salınırlar. Bu enzimlerin lipolitik aktiviteleri için safra tuzlarına ihtiyaç vardır. Pankreatik lipazlar özellikle triasilgliserollerin ilk esterlerini (C-1 ve C-3) hidroliz ederler. Nonpolar triasilgliserollere benzemeyen monoasil-gliseroller bir derecede polariteye sahiptirler, çünkü yapılarında iki tane hidroksil grubu vardır. Dayanıklı miseller oluşturarak ince bağırsaklardan lipidlerin sindirim ve emilimlerine yardımcı olurlar.

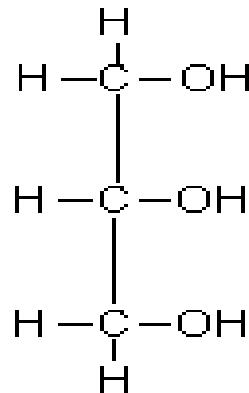
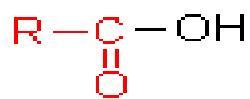
Gliserin

Yağ asidi

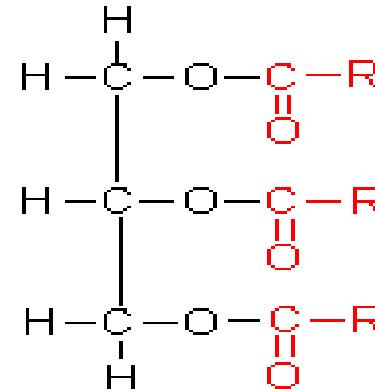

Gliseridler diye de adlandırılan yağlar, metabolik enerjinin yüksek derecede konsantre edilmiş depolarıdır. Çünkü yağlar, indirgenmiş anhidr ve nonpolar halde olup elektriksel olarak yüklü gruplar ihtiya etmediklerinden hidrofobik yapıya sahiptirler. Yağlar, karbonhidrat ve proteinlerden daha fazla enerji verirler. Bunun sebebi ise, yağların indirgenmiş yapıya sahip olmalarındandır. Halbuki proteinler ve karbonhidratlar daha polar ve hidre, yani sulu olarak depo edilirler. Aslında 1 gr glikojen 2 gr su ile bağlanır. Sonuç olarak, 1 gr anhidroz yağ 1 gr sulu olarak depo edilmiş glikojenden 6 misli fazla enerji depo eder. Bundan dolayı triasilgliseroller enerji kaynağı olarak glikojenden daha etkilidirler.

70 Kg.lık bir insanın 100.00 k cal.si triasilgliserolden, 25.000 k cal.si proteinden (çoğu kaslarda) ve 40 k cal.si de glukozdan temin edilir. Triasilgliseroller, vücut ağırlığının yalaşık 11 Kg'ni oluşturmurlar. Eğer enerjinin bu miktarı glikojende depo edilseydi total vücut ağırlığı normalden 55 Kg. daha ağır olması gerekiirdi.

Fatty acid

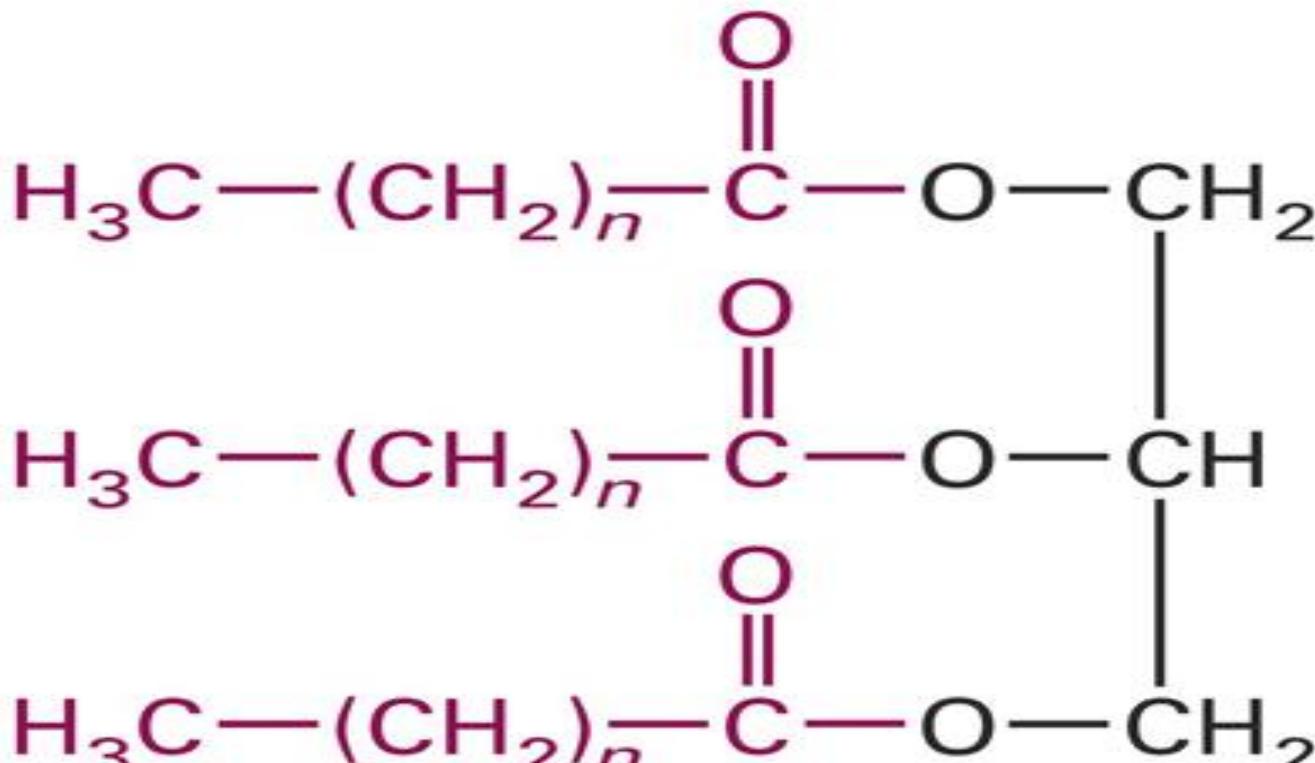
Triacylglycerol

Memelilerde bulunan lipidlerin önemli bir bölümünü oluşturan triasilgliseroller, amfipatik (polar ve nonpolar yapıya sahip) olmadıklarından membranda bulunmazlar

Triasilgliseroller birkaç tipte olurlar. Bu durum, gliserin ile esterleşen yağ asitlerine bağlıdır.

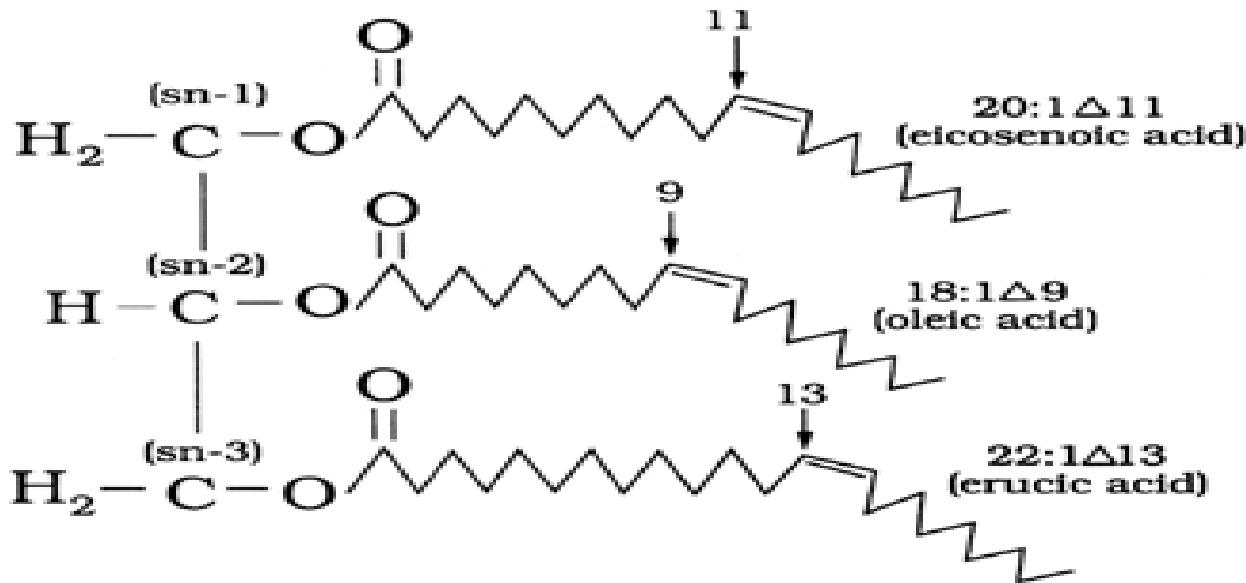
Glicerolin üç hidroksil grubu da üç tane aynı yağ asidi ile esterleşirse basit triasilgliseroller diye adlandırılır.

Adlandırma, yapısındaki yağ asidinin adı ile olmaktadır. Örnek; oleik asit ihtiva edenler trioleoglycerol, palmitik asit ihtiva edenler, tripalmitoilglycerol, stearik asit ihtiva edenler de tristearoilglycerol diye adlandırılırlar. Daha komplike olarak tristearin, tripalmitin ve triolein diye isimlendirilir

Triacylglycerol

TRIACYLGLYCEROL

İki ya da daha fazla yağ asidi ihtiva eden trigliseroller karışık gliserid olarak adlandırılır.

Çoğu tabii yağlar (zeytin yağı, bitkisel yağlar, tereyağı), donma noktası ve zincir uzunluğu farklı yağ asitleri bulunduran basit ve karışık triasilgliserollerdir.

Doymuş yağ asidi ihtiva eden hayvan iç yağıının büyük bir bölümü oda sıcaklığında katı haldedir. Zeytin yağı gibi triolein olarak doymamış yağ asidi ihtiva eden triasilgliseroller ise sıvıdır. Tereyağı kısa zincirli yağ asidi ihtiva ettiği için erime noktaları düşük olup oda sıcaklığında ergin haldedir.

Yağların Depo Şekilleri

Yağlar absorbe edildikten sonra karaciğer ve kaslarda derhal okside edilirler ya da fosfolipid gibi diğer lipidlerin sentezinde kullanılırlar veya ihtiyaç duyulana kadar yağ depolarında depolanırlar.

Yağların büyük miktarı **deri altında, karın bölgesinde ve böbrek etrafında depolanır**. Yağlar türlere göre farklı kimyasal yapılarında depolanırlar bundan dolayı insan ve hayvanlardaki depolanan yağlarda mevcut yağ asitleri farklılık gösterir.

Vücutta bulunan bütün yağlar diyette bulunan yağlardan gelmez. Yağlar, aşırı miktarda alınan karbonhidratlardan da sentezlenir. Kilolu şişman insanlarda depolanan triasilgliseroller, uzun süreli enerji kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Bazı hayvanlarda deri altında depo edilen yağlar iki amaç için kullanılırlar. Bunlar,

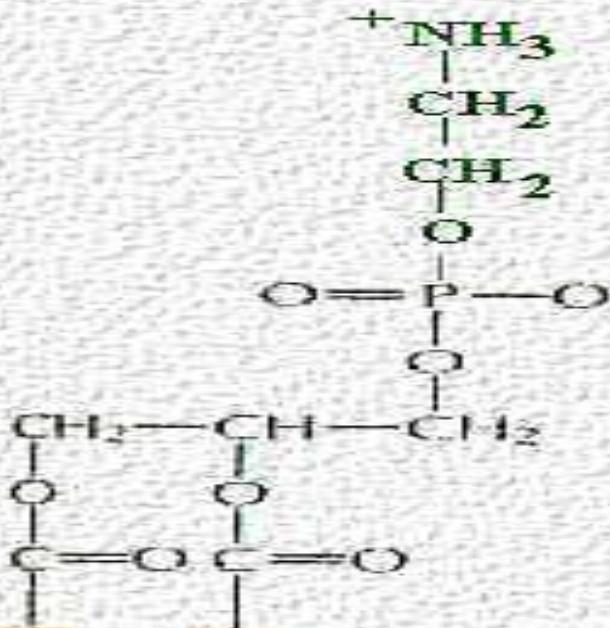
1-organizmaya enerji temin etmek

2-düşük ıslarda enerji kaybını önleyerek hayvanı soğuğa karşı korumaktır.

Ayı balığı, penguenler ve diğer sıcak kanlı hayvanlar ile Antartik hayvanlarının vücutları triasilgliseroller ile kaplanmıştır.

Yağlar biyolojik olarak, ısı düzenini sağlamak, hassas organların etrafını çevirerek koruyucu etki yapmak ve enerji kaynağı gibi görevlere sahiptir.

phosphatidylethanolamine

